

Vladimír Sorokin: Den opričníka

Z ruštiny přeložil Libor Dvořák
130×200 mm, asi 176 str., vázané
cena asi 239 Kč, vyjde 6. října 2009
ISBN 978-80-87053-29-4

Rusko v roce 2027. Po době zmatků a období restaurace zde znovu vládne car, jenž jako hlavní principy monarchie deklaroval: sebeurčení, ortodoxii a úctu k tradicím. Země je obehnána velkou zdí a odříznuta od zbytku světa. Životní standard je udržován pouze vývozem ropy a plynu a jediným státem, s nímž Rusko udržuje přátelské styky, je Čína, která do něj exportuje veškeré zboží, od Boeingů po toaletní papír. Na Sibiři žije 28 milionů Číňanů a čínština se stává módním jazykem...

Takový je svět Sorokinovy ostré antiutopické satiry na současnou situaci v Rusku, které zobrazuje jako zemi navracející se k temným dobám Ivana Hrozného s hrůzovládou jeho osobní gardy – opričniny. Román popisuje obyčejný pracovní den jednoho z gardistů-opričníků, Andreje Komjagy, a čtenáři nabízí grandiózní obraz Ruska na cestě zpět k minulosti. Myšlení a jazyk 16. století se tu mísí s novodobými reáliemi, asiatský despotismus, korupce a cynismus se spojují s moderní technologií a ruským nacionalismem. Před Ljubjankou, do níž poslušní občané stále přinášejí svá udání, se na místě, kde stávala socha zakladatele NKVD Felixe Dzeržinského, vypíná nyní pomník velitele opričníků Maluty Skuratova. Jsou povoleny lehké drogy, např. kokain, aby se ruští občané cítili lépe. Na Rudém náměstí byly spáleny cestovní pasy a ze země vypovězeni zahraniční diplomaté. Potrubí odvádí z Ruska všemi směry ropu a plyn, ale občas, když se carovi zlíbí utáhnout kohoutek, nemá západní Evropa a Japonsko čím topit (jak si při tom nevzpomenout na energetickou krizi z počátku roku 2009). Noví opričníci se v Moskvě roku 2027 projíždějí v červených mercedesech, vyrobených v Číně a vyzdobených psí hlavou na chladiči a koštětem na kufří. Tyto symboly stejně jako v době Ivana Hrozného připomínají každému, kdo se protíví Gosudarovi, že bude nemilosrdně smeten z ruské půdy.

Sorokin tak především varuje před nebezpečným směrem dalšího politického vývoje, před sklonem k izolacionismu a tendencí k barbarství, která se mu zdá být částí ruské metafyziky. Sám o svém tématu napsal: „Myslím, že všechny naše ‚těžké doby‘, revoluce, nepokoje a moře krve prolité v Rusku jsou výsledkem opričnické vlády. Její idea prosakuje celou naší společností, žije v myšlení velkých i malých úředníků. Opričníci – to jsou ti vyvolení.“

Kniha ihned po svém vydání v roce 2006 vyvolala řadu diskusí a rychle dobyla žebříčky bestsellerů. Během čtyř let již byla vydána v jedenácti evropských zemích.

Vladimír Sorokin (1955) je jedním z nejznámějších autorů ruského literárního disentu konce brežněvské epochy. Hlásí se k ruským konceptualistům, ale přísně vzato je to literární solitér, který vždy tvoří tak, jak to látka a námět příběhu vyžadují. Jeho zřejmě nejznámějším dílem je román v dialogích *Fronta*, který nedávno vyšel v překladu Jakuba Šedivého také česky a který v sorokinovsky precizní metafoře popisuje nekonečnou frontu neznámo na co, která byla jedním z nejtypičtějších projevů sovětského totalitního -ismu. Zcela jinou podobu má jiný česky vydaný román *Třicátá Marinina láska* (rovněž z let brežněvské stagnace), který začíná jako příběh téměř pornografický (což se Sorokinovi ostatně stává poměrně často), poté se mění v román socialisticko-realistický, poté v dílo až zběsile schematické a vše končí 40 stranami úvodníků z Pravdy, které méně otrlý čtenář přečíst jednoduše nedokáže.